

TEMA

Et lag rundt eleven – bruk av flerfaglig kompetanse i skolen

To forskningsprosjekter har prøvd ut modeller for flerfaglig samarbeid i og rundt skolen.

RAPPORT | SIST ENDRET: 19.11.2020

Ny forskning gir kunnskap om hvordan det er hensiktsmessig å bruke flerfaglig kompetanse i skolen, til det beste for elevene. Flerfaglig samarbeid i skolen handler om samarbeid med ulike hjelpetjenester, for eksempel PPT, BUP, barnevernet og helsesykepleiere.

I denne artikkelen finner du to rapporter om to ulike modeller for flerfaglig samarbeid i skolen:

- Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) har testet ut helsesykepleiermodellen, hvor skolene fikk noen flere timer med helsesykepleier på skolen per uke. Denne ekstra tiden skulle brukes til systemrettet og strukturert samarbeid med lærere og skoleledere.
- Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) ved OsloMet har testet ut LOG-modellen, som er et systematisk opplegg for ledelse, organisering og gjennomføring av et systemrettet, flerfaglig samarbeid. Her deltar ansatte i skolen og hjelpetjenestene i praktisk utprøving av nye og bedre måter å samarbeide på.

Sluttrapport 1:

NIFU: «Et lag rundt eleven - Økt helsesykepleierressurs i systemrettet og strukturert samhandling med skole – en effektevaluering»

Prosjektet gjennomføres av NIFU i samarbeid med Læringsmiljøsentret ved Universitetet i Stavanger og Folkehelseinstituttet (FHI).

Hovedfunn:

- Samarbeidet med helsesykepleier oppleves som svært verdifullt av skolens ansatte
- Positiv effekt på gutters resultater i engelsk og regning

Om selve studien

Tolv kommuner fikk tilført et halvt årsverk helsesykepleierressurs over en toårsperiode. Ressursen ble fordelt på fire tiltaksskoler i hver kommune, noe som ga hver av dem 3,25 timer ekstra helsesykepleierressurs per uke. Den økte ressursen skulle brukes til systemrettet og strukturert samhandling med lærere, skoleledere og annet sosialpedagogisk personale på 5.-7. trinn. Målet var å styrke elevenes fysiske og psykiske læringsmiljø. Begrunnelsen var at veiledning og bistand fra helsesykepleier ville virke forebyggende og helsefremmende og kunne ha effekter for skolens generelle læringsmiljø, for eksempel gjennom bedre trivsel og lavere fravær hos elevene.

NIFUs studie har undersøkt om økningen i helsesykepleierressurs hadde effekt på elevenes fravær og opplevde læringsmiljø, samt på læringsmiljøet i bredere forstand og skoleprestasjoner. NIFU har også undersøkt aspekter ved implementeringen, helsesykepleiers rolle i skolen og hvordan det flerfaglige samarbeidet foregikk.

Samarbeidet med helsesykepleier oppleves som svært verdifullt av skolens ansatte

En samlet vurdering av funnene i studien er at helsesykepleier spiller en sentral rolle i skolen ved å bringe inn helsefaglige perspektiv i det flerfaglige samarbeidet. Utførelsen gjøres best når det er en god balanse mellom oppgaver prioritert etter helsesykepleiers egen faglig autonomi og oppgaver som er del av det strukturerte samarbeidet.

Positiv effekt på gutters resultater i engelsk og regning

Studien finner ikke forskjeller mellom tiltaks- og kontrollskolene på nasjonale prøver i gjennomsnitt. Men når man undersøker undergrupper ser man en positiv effekt på gutters resultater i engelsk og regning, mens effekten for jentene er tilnærmet null. Imidlertid har ikke forskerne på nåværende tidspunkt en fullgod forklaring på dette funnet. Denne kjønnsforskjellen reflekteres verken i resultatene for fravær eller læringsmiljø.

Mulig reduksjon i digital mobbing

Effektstudien finner ikke at økningen på 3,25 timer helsesykepleierressurs i uka i tiltaksskolene fører til bedre

læringsmiljø eller redusert fravær i gjennomsnitt. Imidlertid sees en reduksjon i andelen elever som oppgir å ha blitt mobbet digitalt ved tiltaksskolene sammenlignet med kontrollskolene, men NIFU påpeker at funnet kan skyldes forskjeller i svarprosent.

Kort om rapporten:

Sluttrapporten viser resultater og funn fra NIFUs studie. Evalueringen av tiltaket ble gjennomført gjennom et randomisert, kontrollert eksperiment. Skolene ble tilfeldig delt i to grupper: én tiltaksgruppe som mottok økt helsesykepleierressurs og én kontrollgruppe som fortsatte som før. Det er benyttet et omfattende kvalitativt og kvantitativt datagrunnlag i prosjektet. Kilder inkluderer Elevundersøkelsen, nasjonale prøver og fraværdata. Forskerne har også gjennomført feltarbeid og dokumentstudier, samt spørreundersøkelser til lærere, rektorer og helsesykepleiere. Implementeringen av prosjektet har blitt støttet av en veileder og manual, workshoper, oppstartsmøter, midtveisrapport og en administrativ koordinator.

Forfattere: Roger André Federici, Arnfinn Helleve, Unni Vere Midthassel, Kari Veia Salvanes, Cathrine Pedersen, Ann Cecilie Bergene, Lars Edvin Bru, Ester Ronsen, Karl Solbue Vika og Sabine Willscheid.

[Les mer om prosjektet på NIFUs nettsider.](#)

Sluttrapport 2:

AFI: «Et lag rundt eleven. En klynge-randomisert evaluering av LOG-modellen»

Prosjektet gjennomføres av AFI ved OsloMet, i samarbeid med Universitetet i Tromsø.

Hovedfunn:

- Styrket tverrfaglig samarbeid med LOG-modellen
- Skolens samarbeidspartnere har mer positive vurderinger av tverrprofesjonelt samarbeid
- Bedret samarbeid i skolens ressursteam og variasjoner i implementering

Dette er LOG-modellen

LOG-modellen ble prøvd ut i 19 barneskoler i fire kommuner. Den innebærer et systematisk opplegg for ledelse, organisering og gjennomføring av et utviklingsarbeid der ansatte i skolen og hjelpetjenestene deltar i

praktisk utprøving av en ny og mer strukturert måte å samarbeide på. Viktige hovedprinsipper er dialogbasert medvirkning og sentrale roller for skoleeiere og skoleledere i implementering av modellen.

Målet er å fremme elevenes læringsmiljø, og ideen er at utviklingsarbeidet og bedre utnyttelse av flerfaglige ressurser vil gi bedre muligheter for forebyggende og systemisk arbeid, tidlig innsats og oppfølging av enkeltelever. Begrunnelsen er at skolene har tilstrekkelig flerfaglig kompetanse, men mangler overordnede strategier og måter å organisere det flerfaglige samarbeidet på.

AFIs studie har undersøkt LOG-modellens effekt på mellomtrinns elevenes oppfatning av læringsmiljøet og samarbeidspartners og lærernes vurderinger av det tverrprofesjonelle samarbeidet på skolen. AFI har også undersøkt hva som hemmer og fremmer implementering av modellen.

Styrket tverrfaglig samarbeid med LOG-modellen

AFIs implementeringsstudie viser at deltagende kommuner og skoler har hatt gode erfaringer med LOG-modellen, og at den har bidratt til å styrke det tverrprofesjonelle samarbeidet og fremme forebyggende elevrettet arbeid. Studien viser også at modellen har resultert i bedre samarbeid mellom lærere og eksterne samarbeidspartnere, samt bedre løsninger på sammensatte elevutfordringer og individuell oppfølging av elever.

Skolens samarbeidspartnere har mer positive vurderinger av tverrprofesjonelt samarbeid

Effektstudien finner positive effekter av LOG-modellen på samarbeidspartners vurderinger av tverrprofesjonelt samarbeid, men ingen signifikante effekter på elevenes læringsmiljø eller lærernes vurdering av tverrprofesjonelle samarbeid og mestring. For samarbeidspartnerne har modellen gitt smidigere samarbeid og bedre arbeidsfordeling i skolens ressursteam, samt grundigere evalueringer av arbeidsform og innhold.

Bedret samarbeid i skolens ressursteam og variasjoner i implementering

Implementeringsstudien tyder også på at de positive endringene med utviklingsarbeidet har nådd samarbeidspartnerne i større grad enn elever og lærere. Den viser at det har vært betydelige forskjeller mellom kommuner og skoler i implementeringen av LOG-modellen, og at det gjennomgående virker å være begrenset grad av lærerinvolvering. AFI konkluderer med at styrkingen av det flerfaglige samarbeidet i skolene først og fremst har funnet sted i ressursteamene og kontakten mellom skoleledelsen og samarbeidspartnerne.

Kort om denne rapporten

Sluttrapporten viser resultater og funn fra AFIs studie. Evalueringen av tiltaket ble gjennomført som et klyngerandomisert, kontrollert eksperiment. Skolene ble tilfeldig fordelt i to grupper: én tiltaksgruppe som implementerte LOG-modellen og én kontrollgruppe som arbeidet med tverrprofesjonelt samarbeid som før. AFI har evaluert både implementering og effekter av LOG-modellen. Det er benyttet et omfattende kvalitativt og kvantitativt datagrunnlag i prosjektet. Dette inkluderer blant annet intervjuer, observasjoner, dokumenter og spørreundersøkelser til lærere, skoleledere og samarbeidspartnere, samt Elevundersøkelsen. Implementeringen av prosjektet har blitt støttet av dialogkonferanser, veiledningshefte, økonomisk tilskudd og AFIs veiledningsteam.

Sluttrapporten viser positive effekter for samarbeidspartnernes vurderinger av tverrprofesjonelt samarbeid, men påpeker at manglende effekter på utfallsmål for lærere kan være resultat av metodiske begrensninger som små utvalg, noe som kan gi svakere statistisk styrke på effektanalysene. Implementeringsstudien viser at implementeringen av deler av modellen ikke har vært tilfredsstillende, noe som også kan ha gitt redusert effekt av tiltaket og være en mulig forklaring på resultatene i effektstudien.

Forfattere: Ira Malmberg-Heimonen, Anne Grete Tøge, Selma Therese Lyng, Elin Borg, Øyvind Pålshaugen, Vidar Bakkeli, Christian Wittrock, Hanne Christensen, Torbjørn Lund, Knut Fossestøl, Sehrish Akhtar.

[Mer om prosjektet på OsloMets nettsider.](#)

Kunnskapsgrunnlaget "Et lag rundt eleven" bygger på

- Et lag rundt læreren
- Flerfaglig kompetanse i skolen

Veien videre

Begge prosjektene fortsetter med mindre tilleggsstudier for å utforske mulige langtidseffekter av modellene. De vil også følge opp funnene som er presentert i sluttrapportene.

Her kan du laste ned de to rapportene:

- NIFU: Et lag rundt eleven - Økt helsesykepleierressurs i systemrettet og strukturert samhandling med skole – en effektevaluering.pdf
- AFI: Et lag rundt eleven. En klynge-randomisert evaluering av LOG-modellen_2.pdf